

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 9

Ptuj, 26. februarja 1922

IV. letnik

SHOD DEMOKRATSKE STRANKE V PTUJU

Dne 5. marca tl. ob 9. uri dopoldne se vrši v dvorani „Narodnega doma“
javen shod demokratske stranke v Ptuj.

Razen drugih govorita gg. DR. KUKOVEC in DR. KRAMER, min. na r.

Vabi se ves okraj na ta shod.

ODBOR JDS.

Hrvatsko vprašanje.

Pred tedni se je pojavila v listih spomenica takozvanega „hrvatskega bloka“. V tej spomenici se je zahtevalo v bistvu za Hrvatsko popolno izločitev iz naše države ter ustvaritev lastne kmetijske republike.

Skrajno mučen utis je napravila ta spomenica; posebno še radi tega, ker je bila naslovljena ne samo na genovsko konferenco, kjer se bodo razmotrivala izključno gospodarska vprašanja, temveč je bil to jednako časno klic sovražnim državam v prvi vrsti Italiji, ki naj bi eventualno z mečem razdelila naše državo ter poklonila samoljubnemu Radiću Hrvatsko, da bi ji mogel predsedovati. Ta spomenica se je smatrala v prvem momentu upravičeno kot veleizdajalsko dejanje na naši državi.

Tem dalje pa, ko traja, tem bolj neka-ko izginja ta spomenica v svojih prvotnih učinkih.

Hrvatski „Obzor“, upliven list hrvatskih blokaških poslancev, toraj tistih, ki so to spomenico izdali, zataji kratkomalo taisto ter pravi, da je potvorba. Drugi blokaški list „Hrvat“ označuje to spomenico samo kot načrt članka, ki še pa ni bil dovršen.

Problem, o katerem razmišlja jug. javnost je ta, da sestavljalci spomenice same ne vedo, kaj so hoteli z njo povedati.

Mi vidimo v tem Radiću v njegovi osebnosti v polni meri, ker on kot politik in državnik ne ve nikdar konkretno, kaj hoče ali pa neče vedeti.

Ogoljufan hudobec.

V dobrih starih časih je živel kovač, ki je bil razun svojih desetih otrok vse dolžan. Zato so mu neusmiljeni upniki sklenili prodati hišo, živino, pohištvo in druge reči.

Ko je nato v nedeljo zjutraj pred cerkvijo boben zapel:

Brbombrbo, brbombrbo,
Kovaču vse prodano bo,

javkala je njegova žena, jokala njegova deca, da bi se je usmilil še trd kamen; pa zlahta, čeravno je imela pod palcem, ni mu hotela pomagati, bila je trša od gorskih skal.

Dan licitacije se je bližal, bližal, toda pomoči ni bilo od nikoder. Kovaču je hotelo počiti srce od same žalosti, tako ga je nadloga tlačila. Ni mogel več gledati otožnih obrazov družine, zbežal je v temni gozd, privezal na močno bukovovo vejo vrv, da bi si končal življenje.

Mi pravi Jugoslovani pa vemo eno: jugoslovanski parlament ima 419 poslancev.

Brez orientacije je v najslabšem slučaju prilično 55 mož, Radićevci, Frankovci in Zajedničarji.

Proti tem možem brez orientacije stoji velikanski blok male antante pod jergido velikega voditelja Masaryka in njegovega adlata Beneša.

Ta koncentracija pomeni oživetvorjenje velikanske skupine, zmožne velikega življenja na zunaj in znotraj, po številu prilično 80 milj. prebivalcev. Trdno upamo, da ta mala antanta postane v dogledni dobi trdna celota, v kateri bodo Radićeve avanture izginile kot mala nevarna otroška bolezen naše ožje domovine Jugoslavije.

Gospodarstvo.

Tobačno sajenje v ptujskem okraju.

V letu 1921. se je z dovoljenjem vlade pričelo sajenje tobačne rastline tudi v Sloveniji. Slovenci so že pod bivšo Avstrijo se potegovali za to, da bi smeli saditi tobak. A Madžari in Nemci, ki so imeli takrat glavno besedo, tega niso dopustili, ker so si pridržali sami za sebe to pravico. Sajenje tobaka je že bilo od nekdaj privilegirano in zelo dobičkanosno. Tobačna rastlina je namreč industrijska rastlina ter spada tobak med industrijske produkte. V naši novi državi je bilo takoj početkoma pomanjkanje tobaka. Da se temu odpomore in da pridejo tudi Slovenci do svoje pravice,

Tu stopi pred njega lovec v zeleni obleki in z dolgim petelinovim peresom za klobukom ter mu zakliče: „Kaj počenjaš, neumni krt? Obesiti se hočeš zavoljo revščine, pod tvojimi nogami pa leži suho zlato!“

Mojster pogleda na tla in zapazi resnično med praprotjo ležati veliko zlatov, popolnoma novih in lepo bliščečih. Oj, kako je svetlo zlato siromaka oživel! Hitro je skočil z drevesa in hotel denarje pobrati.

„Oho, ne tako hitro!“ rekel je zeleni, „to zlato je moje. Če ga hočeš imeti, moraš mi zapisati svojo dušo.“

Zdaj je padlo kovaču srce v hlače, kajti spoznal je, da stoji pred njim sam peklenščak. A spomnil se je v tem trenutku revščine, ki tare njegovo ljubo družino in jel se je jokati in hudobca prositi za pomoč. — „Oh milostljivi gospod vrag!“ zdihoval je siromak, „saj ne potrebujem vsega! Če bi le četrtino od tega denarja imel, lahko bi poplačal dolgove in bi mi še nekaj ostalo!“

„Mi je tudi prav“, dene nato hudobec,

da bi smeli saditi dobičkanosno rastlino tobak, je vlada ukrenila in izdala dovoljenje, da se v vinorodnih krajih Slovenije poskuša s sajenjem tobaka in da se odpre našemu kmetovalcu nov vir dohodkov. Če ne bi bila rastlina dobičkanosna, bi si gotovo Madžari in Nemci ne bili pridržali te pravice sajenja in gojitve tobaka. Pri tobaku se namreč cene določijo vnaprej za vsako leto, tako da si vsak kmetovalec in sadilec tobaka že lahko takoj izračuna, kakšen donos in hasek bo imel od sajenja tobačne rastline na ar, oral ali joho, in po številu sadik. Sadilec tobaka je vnaprej zagotovljen, da bo v jeseni, ko je tobak oddal, dobil toliko in toliko denarja sigurno na roko. Če nastopijo kakšne vremenske nezgode kakor toča, tedaj si je tudi v svesti, da je tudi proti temu zavarovan in da dobi 75 odstotkov škode povrnjene in še povrh tobak, kolikor ga je oddal, posebej plačan, tako ne trpi izgube. Pri vseh drugih poljskih pridelkih kmetovalec ne ve vnaprej, kakšna bo cena pridelkom, ko jih spravi na trg, nihče mu ne povrne škode po toči, nihče mu ne more naprej zagurati, da bo toliko in toliko prejel v jeseni za svoje pridelke, temveč je odvisen od vseh različnih okoliščin, posebno pa od nakupovalcev, ki so po največ židje, kateri pa delajo večinoma le v svoj prid, ne gledajo pa na to, da ima pridelovalec, to je kmetovalec, pri tem dobiček ali zgubo. Iz teh navedenih razlogov je priporočati našim kmetovalcem, da se bolj poprimejo te nove industrijske rastline, ki ima pred drugimi poljskimi rastlinami velike prednosti. Ako bi v letu 1921 bili vsi poljski pridelki bili obili, da bi kmetovalec mnogo pridelal recimo žita, krompirja, koruze itd., tedaj bi cena teh pridelkov gotovo ne bila tako visoka kakor je sedaj, ko je suša uplivala na to, da je bilo teh pridelkov malo. Naša država je agrarna država, to se pravi, naši državljani se pečajo večinoma s kmetijstvom. Najbolj bogata na poljskih pridelkih je Vojvodina, Bačka, Banat in drugi južni deli države, kjer kmetovalec z veliko manjšim trudom kakor pri nas v Sloveniji, pridelava ogromno poljskih pridelkov na dobri redovitni zemlji. Slovenski kmetovalec se s temi ne more spuščati v konkurenčni boj. Za to se

„vzami toraj, koliko potrebuješ! Čez sedem let lahko prideš po ostalo zlato, ali mi razodeneš kako željo, katero ti moram izpolniti, potem je vse poravnano.“

Kosta pogodbo (kontrakt), kakor je v navadi, podpisala s krvjo, preštela sta na mahu ležeče zlate, in kovač si je s četrtino napolnil žepe ter se veselo žvižgajoč podal domov.

To vam je bilo veselje! Kako so skakali otročiči od radosti, zaslišavši žvenketanje denarja v očetovih žepih! Tudi žena je bila kar iz sebe in ni mogla verjeti, da ima mož resničen, pravi cesarski denar, dokler se ji ni nalagal, da mu ga je posodil neki star, ljubeznjiv gospod za celih sedem let.

Koj drugi dan je poplačal oderuške dolgove, potem pa začel delati, kar so mu pripuščale moči. Njegov trud ni bil zastonj, že v kratkem času si je pridobil lepo premoženje. Z vragovim denarjem je imel toraj srečo, ker je bil dober delavec ter skrben in štedljiv mož.

Kupljena Lincejska
Ljubljana